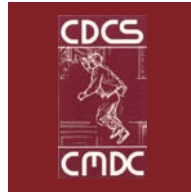

OBSERVATORIUM
VOOR GEZONDHEID EN WELZIJN
BRUSSEL

OBSERVATOIRE
DE LA SANTÉ ET DU SOCIAL
BRUXELLES

CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJKE
DOCUMENTATIE EN COÖRDINATIE vzw

CENTRE DE DOCUMENTATION ET DE
COORDINATION SOCIALES asbl

Dossiers van het Observatorium

Thuiswonen na je 65ste

Atlas van de behoeften en actoren in Brussel

**Patrick DEBOOSERE,
Myriam DE SPIEGELAERE,
Catherine GIET,
Corinne MALCHAIR,
Amandine MASUY
Yolanda PUTTEMANS,
Truus ROESEMS,
Johan SURKYN,
Katelijn VAN CAUWENBERGE
Gilles VAN HAMME
Peter VERDUYCKT,
Stéphanie VINCKE,
Benjamin WAYENS,
Didier WILLAERT**

VLAAMSE
GEMEENS
CHAPSCO
MMISSIE

GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

COMMISSION
COMMUNAUTAIRE
FRANÇAISE

Dossiers van het Observatorium

Elk dossier belicht op een eigen manier bepaalde aspecten van de welzijns- en gezondheidssituatie in het Brussels Gewest.

De dossiers worden verspreid via de website (www.observatbru.be) en op eenvoudig verzoek. Elk dossier mag worden gekopieerd, mits vermelding van de bron.

Reeds verschenen in de collectie «Dossiers van het Observatorium»:

2007

Evaluatierapport van het georganiseerde screeningsprogramma voor borstkanker in het Brussels Gewest (Periode : juni 2002 tot december 2005).

2006

Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad

2005

Evaluatie van de participatie van mensen die in armoede leven aan het Brusselse armoederapport

2003

Zelfmoord in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, situatie 1998-2000

2002

Uitdagingen voor een armoedebeleid in Brussel
Tuberculose in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, situatie 2000
Kansarmoede en achtergestelde buurten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Gelieve op volgende wijze naar deze publicatie te verwijzen:

Observatorium van Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (redactie),
Thuiswonen na je 65ste: Atlas van de behoeften en actoren in Brussel,
Brussel, 2007, Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Colofon

Algemene coördinatie

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn:

Truus ROESEMS,
Stéphanie VINCKE,
Myriam DE SPIEGELAERE

Inventaris van het aanbod

Enquête en redactie:

Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie vzw (CMDC-CDCS):

Catherine GIET,
Corinne MALCHAIR,
Yolanda PUTTEMANS,
Katelijn VAN CAUWENBERGE

Begeleidingscomité:

Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie vzw (CMDC-CDCS):

Solveig PAHUD (coördinatie)

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn:

Annette PERDAENS,
Myriam DE SPIEGELAERE,
Truus ROESEMS,
Stéphanie VINCKE

Gemeenschappelijke

Gemeenschapscommissie:

Brigitte PATERNOSTRE,
Edith POOT,
Magali RONSMANS,
Joëlle PHILIPPOT,
Sophie VERHAEGEN

Vlaamse Gemeenschapscommissie:

Inge GEERS

Commission communautaire française:

Martine BAUWENS,
Thierry LAHAYE,
Valérie PATERNOTTE

Organisaties die de vragenlijsten

beantwoordden:

zie lijst op pagina 202.

Wetenschappelijke medewerking

Interface Demography – VUB:

Patrick DEBOOSERE,
Johan SURKYN,
Didier WILLAERT

Institut de Gestion de l'Environnement et d'Aménagement du Territoire – ULB:

Benjamin WAYENS,
Gilles VAN HAMME

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn:

Truus ROESEMS,
Myriam DE SPIEGELAERE,
Stéphanie VINCKE,
Peter VERDUYCKT,
Amandine MASUY

Cartografie

Institut de Gestion de l'Environnement et d'Aménagement du Territoire – ULB:

Benjamin WAYENS,
Sabine VANHUYSSSE

Lay-out

Centre de Diffusion de la Culture Sanitaire asbl:

Nathalie DA COSTA MAYA
(ndacosta@ulb.ac.be)

Vertaling

Katelijn VAN CAUWENBERGE (CMDC-CDCS)

Alphatrad bvba-sprl

Hebben eveneens meegewerkt (bijdragen en/of nalezing) aan deze atlas

Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie vzw (CMDC-CDCS):

Amélie JACQUET,
Valérie MARIN,
Nicole MONDELAERS,
Solveig PAHUD

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn:

Annette PERDAENS,
Murielle DEGUERRY

Externe medewerking:

Actiris
Catherine BALLANT,
Dominique BLONDEEL,
Isabelle BONIVER,
Eva CLOET,
Sigrid DE GEYTER,
Marie-Pierre DELCOUR,
Martine DEPREZ,
Kris DE SMET,
Martine DE WINTER,
Marc DUMONT,
Xavier LEROY,
Laurence LOUCKX,
Jacques MALCHAIR,
Anne POLUS,
Marleen ROMBAUT,
Jaklien VANDERMEULEN,
Olivia VAN MECHELEN,
Janine VERBIST,
Judith ZOETE

Depotnummer: D/2007/9334/22

Voor meer informatie:

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad:

Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

Louizalaan 183 – 1050 Brussel

Tel: 02/552 01 89

observat@ggc.irisnet.be

www.observatbru.be

Truus Roesems

Tel: 02/552 01 57

troesems@ggc.irisnet.be

Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie vzw

Louizalaan 183 – 1050 Brussel

Tel: 02/511 08 00

info.cmdc@cmdc.irisnet.be

www.cmdc.irisnet.be

Yolanda Puttemans

Tel: 02/511 08 00

yputtemans@cmdc.irisnet.be

Om dit dossier te bestellen:

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn

Nahima Aouassar

Tel: 02/552 01 89

Fax: 02/502 59 05

naouassar@ggc.irisnet.be

U kan dit dossier downloaden van de website
van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn:

www.observatbru.be

Voorwoord

Voor u ligt het resultaat van een Brussels project dat om drie redenen als een pilootproject kan worden beschouwd.

Ten **eerste** is de atlas «Thuiswonen na je 65ste» er gekomen dankzij de samenwerking tussen de drie gemeenschapscommissies in Brussel-Hoofdstad: de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC), de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Dit lijkt erg vanzelfsprekend, maar komt in de praktijk maar weinig voor. Zes van de acht Brusselse ministers waren via hun bevoegdheden in de gemeenschapscommissies bij dit project betrokken: Pascal Smet en Evelyne Huytebroeck (bijstand aan personen GGC), Benoît Cerexhe (gezondheid GGC en COCOF), Guy Vanhengel (gezondheid GGC), Emir Kir (sociale zaken COCOF) en Brigitte Grouwels (welzijn en gezondheid VGC).

Ten **tweede** is deze atlas het resultaat van de samenwerking tussen het Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie (CMDC-CDCS) en het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad.

De kern van deze atlas omvat de inventaris van het aanbod inzake gezondheids- en welzijnsdiensten die toelaten dat Brusselse ouderen zolang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Dit titanenwerk werd geleverd door het CMDC-CDCS en gefinancierd door de COCOF en de VGC, aangevuld door de GGC. Het CMDC-CDCS kon rekenen op de samenwerking van vele actoren op het terrein, die bereid waren de vragenlijst in te vullen of informatie te leveren. De lijst van alle actoren die meewerkten vindt u op pagina 202. Voor de ruimtelijke analyse van de inventaris kreeg het CMDC-CDCS ondersteuning van de ULB/IGEAT, hiervoor gefinancierd door de GGC.

Het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn stond in voor de coördinatie van de atlas, verzamelde informatie over de socio-sanitaire situatie van Brusselse ouderen en hun behoeften en confronteerde die met de informatie over het aanbod. Voor de analyse van de gegevens van de socio-economische enquête en het rijksregister kon het Observatorium rekenen op de samenwerking met twee universitaire onderzoeksploegen: VUB/Interface Demography en ULB/IGEAT. De GGC staat in voor de financiering van het Observatorium en financierde het werk van de universitaire ploegen, de lay-out, het vertaal- en drukwerk.

Tenslotte is de manier waarop het thema behandeld wordt nieuw voor het Brussels Gewest. We opteerden namelijk voor een benadering van het aanbod vanuit de behoeften van de ouderen, en niet vanuit de erkenning van diensten door de verschillende subsidiërende overheden. We probeerden een totaalbeeld te krijgen van mogelijke antwoorden, ongeacht door welke overheid (GGC, COCOF, VGC, Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap, gemeente, OCMW, ...) of private instelling de dienstverlening wordt gefinancierd.

De realisatie van dit document was **een proces van lange adem**. Eind 2004 werden de eerste stappen in dit project gezet. Toen startte het Observatorium met de ontwikkeling van de Welzijns- en gezondheidsatlas naar aanleiding van het beschikbaar worden van de gegevens van de Algemene socio-economische enquête 2001. De vraag werd gesteld om naast de analyse van de kenmerken van de Brusselse bevolking ook een analyse van de dienstverlening te voorzien.

Vanuit de idee om het volledige aanbod aan welzijns- en gezondheidsdiensten in kaart te brengen, bracht het Observatorium de verschillende partners samen. Het CMDC-CDCS was een logische partner vanwege hun databank met alle Brusselse welzijns- en gezondheidsactoren. De verschillende gemeenschapscommissies werden betrokken omdat de oefening enkel zinvol was als het volledige aanbod in beschouwing zou worden genomen.

Meerdere vergaderingen waren nodig om tot een duidelijke afbakening van het onderzoeksveld en tot de nodige overeenkomsten te komen. Het thema thuiswonende ouderen werd gekozen omdat er heel wat noden zijn bij Brusselse ouderen, omdat het een beleidsprioriteit is van de verschillende gemeenschapscommissies, omdat er veel raakvlakken zijn tussen welzijn en gezondheid en omdat de ruimtelijke benadering relevant is.

Noodgedwongen werd het onderzoek beperkt tot de welzijns- en gezondheidsdiensten, en hield het geen rekening met de economische actoren noch met de louter recreatieve en vrijetijdsactoren, met uitzondering van de actoren die ressorteren onder de beleidsdomeinen Welzijn of Gezondheid en actoren die activiteiten aanbieden die uitsluitend voor ouderen bestemd zijn. Ook het thema huisvesting moest buiten de oefening worden gehouden.

Het was organisatorisch niet haalbaar nog meer overheden te betrekken (gewest, federaal, Vlaamse Gemeenschap, Franse Gemeenschap, gemeenten, OCMW's), maar de door hen gefinancierde dienstverlening werd wel mee opgenomen in de inventaris.

De piste om ook de gebruikers van de diensten mee in kaart te brengen werd even onderzocht, maar dit bleek al gauw een onmogelijke opdracht. Hetzelfde geldt voor de informatie over de kwaliteit van het aanbod. Het budget voor de inventaris was immers redelijk beperkt, waardoor een strikte aflijning noodzakelijk was.

Deze atlas bundelt veel interessante informatie over de thuiswonende ouderen. We hopen hiermee een ondersteuning te bieden zowel aan de vele actoren op het terrein als aan de beleidsmakers, met het oog op optimale levensomstandigheden voor de Brusselse ouderen.